

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DELEGATURA w ŁODZI

Aleja Piłsudskiego 8
90-051 Łódź, P - 73
Tel. (0-42) 636-36-89, Fax (0-42) 636-07-12
E-mail: lodz@uokik.gov.pl

RŁO/61-29/05/TD

Łódź, dnia 28 listopada 2005 r.

DECYZJA Nr RŁO 38/2005

Na podstawie art. 23e ust. 2 w związku z art. 23a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t. j. Dz. U. z 2003 r., nr 86, poz. 804; zm.: Dz. U. z 2003 r. Nr 60, poz. 535; Dz. U. z 2003 r. Nr 170, poz. 1652; Dz. U. z 2004 r. Nr 93, poz. 891; Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959; Dz. U. z 2005 r., Nr 163, poz. 1362, Dz. U. z 2005r. Nr 184, poz. 1539) oraz stosownie do art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. z 2002 r., Nr 18, poz. 172, zm.: Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 68), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wszczętego z urzędu przeciwko:

- 1) Przemysławowi Bakalarz zam. w Łodzi prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą: „Bakalarz” Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Policealne Studium Zawodowe, Policealne Studium Komputerowe z siedzibą w Łodzi, ul. Paderewskiego 24,
- 2) Aleksandrze Bakalarz zam. w Łodzi, prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą: „Bakalarz” Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Policealne Studium Zawodowe, Policealne Studium Komputerowe z siedzibą w Łodzi, ul. Paderewskiego 24,
- 3) Krystynie Bakalarz zam. w Łodzi, prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą: „Bakalarz” Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Policealne Studium Zawodowe, Policealne Studium Komputerowe z siedzibą w Łodzi, ul. Paderewskiego 24,

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, działania wyżej wymienionych przedsiębiorców polegające na stosowaniu reklamy wprowadzającej w błąd konsumentów poprzez zamieszczanie w ogłoszeniu prasowym informacji: „I semestr gratis”, co stanowi naruszenie art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (t.j. Dz. U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503 ze zm.)

i stwierdza się zaniechanie jej stosowania.

Uzasadnienie

Delegatura Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Łodzi uzyskała wstępne informacje dotyczące sposobu reklamowania usług edukacyjnych przez Przemysława Bakalarz, Aleksandrę Bakalarz, Krystynę Bakalarz prowadzących działalność gospodarczą pod wspólną nazwą „Bakalarz” Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Policealne Studium Zawodowe, Policealne Studium Komputerowe z siedzibą w Łodzi (dalej zwana: „Bakalarz” lub „Strona”) w trakcie prowadzonej z urzędu kontroli przestrzegania praw konsumentów na lokalnym rynku usług edukacyjnych w szkołach niepublicznych. Analiza treści ogłoszeń prasowych przeprowadzona w toku postępowania wyjaśniającego (dodatek łódzki *Gazety Wyborczej* z dnia 25 sierpnia 2005 r.) oraz dokumentów dotyczących cen, warunków płatności oraz warunków promocji usług edukacyjnych świadczonych przez Bakalarz dała podstawę do przyjęcia, iż w niniejszej sprawie doszło do naruszenia przepisów ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (dalej zwana: „ustawa o okik”). Ustalono bowiem, że treść: „I semestr gratis” identyfikuje promocję, która według pisma Strony z dnia 22 września 2005 r. (dowód: karty 22-25) dotyczy w rzeczywistości tylko liceów ogólnokształcących prowadzonych przez Stronę na terenie Łodzi. Treść ogłoszenia prasowego sugeruje, iż promocja ta dotyczy również liceów prowadzonych w Zgierzu.

W związku z powyższym Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej zwany: „Prezes Urzędu”) wszczął z urzędu postanowieniem nr 1/61-29/05 z dnia 5 października 2005 r. (sprostowanym postanowieniem Nr 3/61-29/05 z dnia 8 listopada 2005 r.) postępowanie w sprawie stosowania przez:

- 1) Przemysława Bakalarza zam. w Łodzi prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą: „Bakalarz” Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Policealne Studium Zawodowe, Policealne Studium Komputerowe z siedzibą w Łodzi, ul. Paderewskiego 24,
- 2) Aleksandrę Bakalarz zam. w Łodzi, prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą: „Bakalarz” Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Policealne Studium Zawodowe, Policealne Studium Komputerowe z siedzibą w Łodzi, ul. Paderewskiego 24,
- 3) Krystynę Bakalarz zam. w Łodzi, prowadzącą działalność gospodarczą pod nazwą: „Bakalarz” Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Policealne Studium Zawodowe, Policealne Studium Komputerowe z siedzibą w Łodzi, ul. Paderewskiego 24,

praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na stosowaniu reklamy wprowadzającej w błąd konsumentów poprzez zamieszczenie w ogłoszeniu prasowym informacji: „I semestr gratis”, co może stanowić naruszenie art. 23a ustawy okik, o czym zawiadomił stronę pismem z dnia 5 października 2005 r. (dowód: karta 3).

W odpowiedzi Bakalarz w piśmie z dnia 12 października 2005 r. (dowód: karta 46) uznał słuszność ustaleń dokonanych przez Prezesa Urzędu i potwierdził nieprecyzyjne zredagowanie informacji zamieszczonej w ogłoszeniu prasowym. Bakalarz przyznał, że fakt ten stał się powodem zakłócenia wyrazistości i jasności komunikatu mogącego wprowadzić w błąd konsumentów. Jednocześnie Strona oświadczyła, że po otrzymaniu od Prezesa Urzędu zawiadomienia o wszczęciu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, dokonała korekty ogłoszenia zawierającego zakwestionowaną wersję komunikatu. Fakt ten został potwierdzony odpowiednimi dokumentami (dowód: karty 47-55)

Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

Przemysław Bakalarz zamieszkały w Łodzi prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Łodzi pod numerem 66864. Aleksandra Bakalarz zamieszkała w Łodzi prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Łodzi pod numerem 66865. Krystyna Bakalarz zamieszkała w Łodzi prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Łodzi pod numerem 66866. Wymienieni wyżej przedsiębiorcy prowadzą działalność gospodarczą pod wspólną nazwą „Bakalarz” Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Policealne Studium Zawodowe, Policealne Studium Komputerowe z siedzibą w Łodzi, ul. Paderewskiego 24. (dowód: zaświadczenia o zmianie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej, karty 14-16).

Przedmiotem prowadzonej przez Stronę działalności gospodarczej jest edukacja młodzieży dorosłej (dowód: odpis pełny z rejestru przedsiębiorców; karty 14-16).

Strona prowadzi następujące szkoły i placówki wpisane do ewidencji szkół i placówek niepublicznych (dowód: karty 22-23)

- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych z siedzibą w Zgierzu przy ul. Piłsudskiego 1, działające w oparciu o wpis do ewidencji szkół niepublicznych powiatu zgierskiego nr PP1/2000,
- Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych z siedzibą w Zgierzu przy ul. Piłsudskiego , działające w oparciu o wpis do ewidencji szkół niepublicznych powiatu zgierskiego nr PG9/04,
- Liceum ogólnokształcące dla Dorosłych sc „Bakalarz” z siedzibą w Łodzi, ul. Paderewskiego 24, działające w oparciu o wpis do ewidencji szkół niepublicznych EKF-VI-4320-75,
- Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych sc „Bakalarz” z siedzibą w Łodzi, ul. Paderewskiego 24 działające w oparciu o wpis do ewidencji szkół niepublicznych ED-VII-4320-57/sz.n.2004,
- Policealne Studium Komputerowe z siedzibą w Łodzi, ul. Paderewskiego 24 działające w oparciu o wpis do ewidencji szkół niepublicznych EKF-sz.n.79/99.

Usługi edukacyjne świadczone przez Bakalarz są odpłatne (dowód: karty 23-24).

Zasady promocji, w tym promocji cenowych określa pismo Strony z dnia 22 września 2005 r. (dowód: karty 23-24).

Informacja „I semestr gratis” oznacza zwolnienie z opłat za naukę w formie czesnego w pierwszym semestrze roku szkolnego 2005/2006 w Liceum Ogólnokształcącym dla Dorosłych „Bakalarz” w Łodzi oraz w Uzupełniającym Liceum dla Dorosłych „Bakalarz” w Łodzi prowadzonych w trybie stacjonarnym i zaocznym. Treść zakwestionowanego ogłoszenia sugeruje, że promocja dotyczy liceów ogólnokształcących prowadzonych przez Stronę w Łodzi oraz w Zgierzu (dowód: karta 23-24).

Ogłoszenia prasowe będące przedmiotem oceny zawierające informację: „I semestr gratis” ukazywały się w okresach od lutego do kwietnia i od czerwca do września 2005 r. w gazetach: „Express Ilustrowany” „ Dziennik Łódzki” oraz od lipca do października w:

„Gazeta Wyborcza - Łódź” (dowód: karty 28-42 oraz 53). W przypadku „Gazety Wyborczej - Łódź” emisja ogłoszeń zawierających treść „I semestr gratis” będzie kontynuowana do 21 listopada 2005 r., zgodnie ze złożonym zleceniem (dowód: karta 53), przy czym, począwszy od dnia 5 października 2005 r., na skutek korekty zlecenia zmienił się układ ogłoszenia.

Bakałarz dokonał w dniu 3 października 2005 r. korekty zlecenia dotyczącego ogłoszenia prasowego publikowanego w „Gazecie Wyborczej - Łódź”: na skutek zmiany układu ogłoszenia, począwszy od dnia 5 października 2005 r. jego treść w sposób zgodny ze stanem faktycznym informuje o prowadzonych przez Stronę promocjach związanych z wysokością opłat za naukę (dowód: karty 52-55). Informacja: „I semestr gratis” została w przedmiotowym ogłoszeniu przyporządkowana placówkom, których w rzeczywistości dotyczy, a więc liceom ogólnokształcącym prowadzonym przez Bakałarz na terenie Łodzi. Bakałarz dokonał również korekty *ex post* zlecenia dotyczącego ogłoszeń, które ukazywały się w „Expresie Ilustrowanym” oraz „Dzienniku Łódzkim” w miesiącu wrześniu (dowód: karty 47-51).

Oceniając przedstawiony stan faktyczny i prawny Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 23a ust. 1 ustawy o okik przesłankami zaistnienia zakazanej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów są:

- 1) działanie przedsiębiorcy
- 2) noszące znamiona bezprawności
- 3) godzące w zbiorowy interes konsumentów.

Ad 1

Art. 4 pkt 1 ustawy o okik określa przedsiębiorcę jako przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. - Prawo działalności gospodarczej. Ustawa Prawo działalności gospodarczej straciła moc z dniem wejścia w życie ustawy o swobodzie działalności gospodarczej (dalej zwana: „ustawa o SDG”) zgodnie z przepisem art. 66 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2004 r. Nr 173, poz. 1808). Przepis art. 86 ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę o swobodzie działalności gospodarczej podaje również, że ilekroć w obowiązujących przepisach jest mowa o przepisach ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. - Prawo działalności gospodarczej, należy przez to rozumieć właściwe przepisy ustawy o SDG. Art. 2 ustawy o SDG (Dz. U. z 2004 r. Nr 173, poz. 1807) definiuje działalność gospodarczą jako zarobkową działalność wytwórczą, handlową, budowlaną, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i eksploatacja zasobów naturalnych, a także działalność zawodową wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 tej ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna nie będąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Ponadto, zgodnie z art. 14 ust. 1 oraz ust. 2 ustawy PDG przedsiębiorca będący osobą fizyczną może podjąć działalność gospodarczą po uzyskaniu wpisu do ewidencji działalności gospodarczej.

Osoby będące Stroną postępowania są osobami fizycznymi wpisanymi do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Łodzi. Przedmiotem działalności Strony jest edukacja młodzieży dorosłej, którą należy zakwalifikować jako

działalność usługową. Wykonywana ona jest w sposób zorganizowany i ciągły w ramach prowadzonych szkół.

Wobec powyższego, należy stwierdzić, iż osoby będące Stroną przedmiotowego postępowania są przedsiębiorcami w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy o okik.

Ad 2

Bezprawność to sprzeczność zachowania z przepisami prawa oraz z zasadami współżycia społecznego. Chodzi więc o sprzeczność z szeroko rozumianym porządkiem prawnym jako całością. Bezprawność jest czynnikiem o charakterze obiektywnym, niezależnym od wystąpienia szkody czy od zamiaru podmiotu dopuszczającego się działań bezprawnych. Przepis art. 23a ust. 2 ustawy o okik zawiera otwarty katalog działań stanowiących praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów. Wśród praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów ustawodawca wymienił nieuczciwą lub wprowadzającą w błąd reklamę. Zakaz stosowania reklamy wprowadzającej w błąd zawarty został w przepisach ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. 1993 r. Nr 47, poz. 211 ze zm.). Przepis art. 16 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy wskazuje, iż czynem nieuczciwej konkurencji jest reklama wprowadzająca klienta w błąd i mogąca przez to wpłynąć na jego decyzję co do nabycia towaru lub usługi.

Po przeanalizowaniu dokumentów i informacji otrzymanych w trakcie postępowania Prezes Urzędu zwrócił uwagę na fakt, iż promocja „I semestr gratis” dotyczy wyłącznie szkół licealnych prowadzonych w Łodzi. Treść zakwestionowanego ogłoszenia prasowego wskazuje jednak, iż jest ona oferowana również w szkołach licealnych prowadzonych przez Stronę na terenie Zgierza. Reklamie takiej można zarzucić możliwość wprowadzenia w błąd co do istotnych warunków oferty. Odbiorcy reklamy mogą bowiem oceniając treść ogłoszenia dojść do wniosku, że w liceach Bakałarz prowadzonych zarówno w Łodzi jak i w Zgierz, obowiązuje zasada, że słuchacze rozpoczynający naukę w roku szkolnym 2005/2006 zwolnieni zostaną w opłaty czesnego w pierwszym semestrze nauki. W wyroku z dnia 23 czerwca 2004 r. Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów sygn. akt XVII Ama 66/03, wskazał, iż „wprowadzenie w błąd polegać może na pominięciu w reklamie istotnych dla konsumenta informacji lub zawarciu w reklamie sformułowań kłamliwych”. Mając na uwadze stan faktyczny Prezes Urzędu uznał, iż w niniejszym przypadku nastąpiło pominięcie istotnych dla konsumenta informacji w ten sposób, że nie wskazano, iż promocja „I semestr gratis” odnosi się tylko do liceów ogólnokształcących z siedzibą w Łodzi.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności należy stwierdzić, iż reklama stosowana przez Stronę może wprowadzać w błąd konsumentów co do rzeczywistej treści oferty skierowanej do nich przez Spółkę. Skutkiem tego jest naruszenie interesów ekonomicznych konsumentów. Tym samym przesłanka bezprawności została spełniona.

Ad 3

Przepisy ustawy o okik nie definiują pojęcia zbiorowego interesu konsumentów. Z całą pewnością mamy do czynienia z takim interesem gdy działania przedsiębiorcy dotyczą zbiorowości i mogą dotknąć każdego potencjalnego klienta tego przedsiębiorcy, czyli gdy są powszechne. W niniejszej sprawie mamy do czynienia z godzeniem w prawa nieograniczonej grupy konsumentów, którzy mogli zapoznać się z treścią ogłoszenia prasowego. Przemawia za tym fakt, iż zakwestionowane ogłoszenia prasowe publikowane były w okresie od lutego do kwietnia oraz od czerwca do września 2005 r. w kilku gazetach codziennych ukazujących się na terenie Łodzi. Konsumentom zapoznającym się z treścią tych ogłoszeń mogą nabrać

uzasadnionego przekonania, że w każdej ze szkół licealnych Bakalarz prowadzonych w Łodzi oraz w Zgierzu będą zwolnieni, w przypadku podjęcia nauki, z opłaty czesnego w pierwszym semestrze nauki. Prowadzić to może do naruszenia ich interesów ekonomicznych w ten sposób, że zachęcenie treścią reklamy podejmą czynności mające na celu kontakt ze Stroną (np. przejazd do placówki, kontakt telefoniczny), a w skrajnych przypadkach zawrą umowę, na mocy której zobowiązani zostaną do ponoszenia kosztów nauki w placówkach prowadzonych w Zgierzu, których promocja określana formułą „I semestr gratis” w rzeczywistości nie dotyczy. Powyższy fakt decyduje o tym, iż trzecia przesłanka została spełniona.

Wobec łącznego spełnienia wszystkich trzech przesłanek koniecznych do stwierdzenia praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów określonej w art. 23a ustawy o okik, Prezes Urzędu orzekł jak sentencji.

W toku postępowania ustalono, iż Strona zaniechała stosowania wyżej wymienionych praktyk i dokonała korekty treści ogłoszeń prasowych w taki sposób, aby przekazywany w nich komunikat w sposób jasny i zgodny z rzeczywistością informował o promocjach obowiązujących w prowadzonych przez Stronę placówkach edukacyjnych.

Zgodnie z dyspozycją art. 23e ust. 2 ustawy o okik, jeżeli przedsiębiorca zaniechał stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o okik w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w Łodzi.

Z upoważnienia

Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji
i Konsumentów

Dyrektor Delegatury w Łodzi

Iwona Bielska

Otrzymuje:

1. Przemysław Bakalarz
Al. Chryzantem 7 m 40
91-718 Łódź
2. Aleksandra Bakalarz
Al. Chryzantem 7 m 36
91-718 Łódź
3. Krystyna Bakalarz
Al. Chryzantem 7 m 40
91-718 Łódź